

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **S.**, IČO: X., proti odporcovi **S.**, IČO: X., zast. Mgr. P., o zaplatenie Sk 4 137 500,- s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 17.septembra 2007 č. k. 22Cb/586/2001-349, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 17. septembra 2007 č. k. 22Cb/586/2001-349 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Žiline rozsudkom zo dňa 17.9.2007 č. k. 22Cb/586/2001-349 rozhodol tak, že návrh zamietol a navrhovateľa zaviazal zaplatiť odporcovi trovy konania vo výške Sk 197 590,-. Uviedol, že na vzťah účastníkov s poukazom na ust. § 763 ods. 1 Obch. zák. aplikoval ustanovenia Hospodárskeho zákonníka, nakoľko navrhovateľ si uplatnil nárok z úverovej zmluvy č. 1/33009, uzavretej za účinnosti Hospodárskeho zákonníka, t.j. dňa 9.2.1990. Poukázal na ust. § 382a ods. 2 Hosp. zák., v zmysle ktorého podstatnou náležitosťou úverovej zmluvy bolo stanovenie dohodnutého účelu pre poskytnutie úveru a doby, do ktorej má byť úver poskytnutý. Z obsahu uvedenej úverovej zmluvy, ako ani z jej dodatku č. 1 z 10.4.1990 nevyplýva, že zmluvné strany v predmetnej úverovej zmluve dohodli dobu, do ktorej má byť predmetný úver poskytnutý. V danom prípade absentuje v úverovej zmluve jedna z podstatných náležitostí úverovej zmluvy, pričom čas poskytnutia úveru, nie je možné nahradiť aplikáciou ustanovenia § 129 ods. 2 Hosp. zák., a to z dôvodu, že toto ustanovenie nie je možné aplikovať pri určovaní času plnenia hospodárskej zmluvy, nakoľko to vylučuje sama povaha zmluvných záväzkov. Keďže čas plnenia je

jednou z podstatných náležitostí zmluvy podľa § 153 ods. 1 Hosp. zák. a podľa § 382a ods. 4 Hosp. zák. úverová zmluva vznikne dohodou o jej celom obsahu, nemohlo v danom prípade dôjsť k uzavretiu platnej zmluvy o úvere. Nakoľko navrhovateľ si nárok uplatnil len titulom plnenia zmluvy č. 1/33009, súd bol viazaný skutkovým vymedzením tejto žaloby a právnymi dôvodmi uplatnenia nároku, z ktorého dôvodu nemohol žalovanú istinu Sk 4 137 500,- (uplatnenú ako zostatok poskytnutého a nesplateného úveru istiny) navrhovateľovi priznať z titulu vydania majetkového prospechu podľa § 123 Hosp. zák. Súd zhodne z uvedených dôvodov nepriznal navrhovateľovi ani 13% úrok z úveru, vypočítaný k 30.9.2001 v sume Sk 5 063 550,-, keďže v konaní nebolo preukázané uzavretie platnej a účinnej úverovej zmluvy. Taktiež nepriznal navrhovateľovi 13% úroky z omeškania z istiny Sk 4 137 500,- od 1.10.2001 do zaplatenia, a to nielen z dôvodu neplatnej úverovej zmluvy, ale i z dôvodu, že Hospodársky zákonník pojem príslušenstvo neupravuje. Z uvedených dôvodov preto návrh zamietol.

Proti rozsudku sa odvolal navrhovateľ a žiadal jeho zmenu, resp. zrušenie. Namieta, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na ust. § 382a Hosp. zák. a uviedol, že čas čerpania úveru upravuje čl. II. bod 1 časť B úverovej zmluvy, podľa ktorého k čerpaniu úveru dôjde podľa dispozície organizácie. Uviedol, že už vo svojom stanovisku z 14.5.2007 podrobne rozobral charakteristiku úverov na TOZ. Okrem iného z nej vyplýva, že úver na TOZ sa čerpal postupne až do výšky stanoveného rámca, napríklad formou uhrádzania dodávateľských faktúr. Z toho je teda zrejmé, že v čase uzavretia úverovej zmluvy na TOZ nemohlo byť jej stranám jednoznačne jasné, v akom rozsahu a v akom konkrétnom čase sa úver na TOZ bude postupne čerpať. Z tohto dôvodu v súlade so zásadami úverovania na TOZ bol preto čas čerpania úveru dohodnutý v čl. II. bod 1 časť B tak, že úver sa bude čerpať postupne podľa dispozície organizácie. Je toho názoru, že úverová zmluva vznikla dohodou o celom jej obsahu a vznikla platne. Pokiaľ by však navrhovateľ prijal záver súdu prvého stupňa v tom, že nedošlo k dohode o celom obsahu úverovej zmluvy, tak v takom prípade by došlo k vzniku zmluvy v súlade s ust. § 153 ods. 2 písm. b/ Hosp. zák., ktorý postup nie je vylúčený ani v prípade zmlúv, u ktorých zákon

predpokladá dohodu o celom ich obsahu. Keďže právny predchodca odporcu takéto plnenie neodmietol, došlo reálnym poskytnutím úveru k platnému vzniku úverovej zmluvy. Za nesprávne považuje navrhovateľ tiež konštatovanie súdu prvého stupňa o dôvodnosti jeho práva z titulu úrokov z úveru, nakoľko navrhovateľ za obdobie od poskytnutia úveru až do prevzatia záväzku K.. neuplatňoval 13% úrok, ale suma za toto obdobie bola vyčíslená pevnou sumou, ktorá predstavuje 6% úrok z dlžnej sumy tak, ako tento zmluvné strany dohodli v článku I. bod 1 úverovej zmluvy. Navrhovateľ jednoznačne v konaní pred súdom prvého stupňa uviedol, že 13% úročenie sa týka výlučne časového obdobia odo dňa postúpenia z K. k 31.12.1992 na K., t.j. od 1.1.1993 do zaplatenia. Z uvedených dôvodov navrhuje preto napadnutý rozsudok zmeniť, resp. zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odporca vo svojom stanovisku k odvolaniu navrhuje napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Tvrdí, že úverová zmluva je neplatná, nakoľko v nej absentujú podstatné náležitosti úverovej zmluvy, a to čas plnenia zo strany banky a určenie času, kedy má povinná organizácia úver splatiť. Namieta, že navrhovateľ nepreukázal, kedy a či vôbec úver poskytol. Poukazuje tiež na skutočnosť, že uznávací prejav odporcu zo dňa 21.3.2001 neobsahuje právny dôvod pohľadávky, ktorá má byť touto listinou uznaná, pričom voči tejto vzniesol námietku premlčania. Je toho názoru, že navrhovateľom tvrdený čl. II. bod 1 zmluvy neobsahuje žiadne ujednanie o spôsobe, ako má byť úver čerpaný, teda neurčuje čas plnenia zo strany banky. Namieta, že navrhovateľ tvrdí, že podľa charakteristiky úverov na TOZ, úver sa mohol čerpať postupne, až do výšky stanoveného rámca, napríklad formou uhrádzania dodávateľských faktúr. Výška úverového rámca mala byť určená v ustanovení článku II. časť A zmluvy, ktoré ustanovenie bolo však zmluvnými stranami vylúčené. Je toho názoru, že navrhovateľ ani na viaceré výzvy súdu nepreukázal, že by došlo k poskytnutiu a tým aj čerpaniu úveru, Tiež nepreukázal, že by došlo k čerpaniu úveru podľa splatnosti dodávateľských faktúr. Nesúhlasí s navrhovateľom, že k vzniku zmluvy mohlo dôjsť poskytnutím požadovaného plnenia podľa § 153 ods. 3 písm. b/ Hosp. zák., ktorého použitie podľa jeho názoru je pre vznik zmluvy o úvere vylúčené. Z uvedených dôvodov navrhuje preto napadnutý rozsudok potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 O.s.p. v medziach dôvodov odvolania a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Predmetom konania je právo navrhovateľa voči odporcovi na zaplatenie spornej čiastky z titulu úverovej zmluvy č. 1 z 9.2.1990.

Súd prvého stupňa návrh zamietol z dôvodu, že predmetná úverová zmluva je neplatným právnym úkonom, nakoľko v nej absentuje jedna z podstatných náležitostí úverovej zmluvy v zmysle § 382a Hosp. zák., a to doba, do ktorej úver má byť poskytnutý. Konštatoval, že navrhovateľ sa mohol domáhať plnenia titulom ust. § 123 Hosp. zák. Nakoľko však navrhovateľ svoj nárok uplatnil len titulom plnenia z úverovej zmluvy, súd bol viazaný skutkovým vymedzením žaloby a právnymi dôvodmi uplatnenia nároku, z ktorého dôvodu návrh preto zamietol.

Odporca proti rozsudku namietal, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil. Je toho názoru, že úverová zmluva vznikla dojednaním o celom jej obsahu, vrátane doby, v ktorej má byť úver poskytnutý, v ktorom smere poukázal na čl. II. bod 1 časť B zmluvy. Má tiež za to, že pokiaľ by i akceptoval záver súdu prvého stupňa v tom, že úverová zmluva neobsahuje ujednanie vytykané súdom prvého stupňa, v takom prípade zmluva vznikla poskytnutím požadovaného plnenia v zmysle § 153 ods. 3 písm. b/ Hosp. zák.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po prejednaní odvolania sa stotožnil s názorom odvolateľa, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, z ktorého dôvodu je jeho záver o nedôvodnosti práva navrhovateľa z úverového vzťahu nesprávny a predčasný.

Ako vyplýva z ust. § 382a Hosp. zák. v znení účinnom ku dňu uzavretia úverovej zmluvy, sa úverovou zmluvou banka zaväzuje poskytnúť organizácii úver na dohodnutý účel a v dohodnutom čase. Organizácia sa zaväzuje použiť poskytnutý úver na dohodnutý účel, zaplatiť úrok a úver v dohodnutom čase splatiť.

Súd prvého stupňa konštatoval, že v zmysle uvedeného ustanovenia Hospodárskeho zákonníka, ktorým sa predmetná zmluva spravuje, je jednou z podstatných náležitostí úverovej zmluvy doba, v ktorej sa banka zaväzuje organizácii poskytnúť úver na dohodnutý účel. Keďže takáto dohoda v úverovej zmluve absentuje, je táto neplatná a navrhovateľ sa mohol domáhať svojho práva len titulom neoprávneného majetkového prospechu.

Takéto právne posúdenie nároku navrhovateľa je nesprávne.

I keď sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nestotožňuje s tvrdením navrhovateľa, že hospodárska úverová zmluva v danom prípade mohla vzniknúť postupom podľa § 153 ods. 3 písm. b/ Hosp. zák., t.j. poskytnutím požadovaného plnenia, a to vzhľadom na to, že to povaha záväzku a charakter zmluvného vzťahu vylučuje, stotožňuje sa však s jeho tvrdením, že v hospodárskej zmluve neabsentuje vytýkaná dohoda o dobe, v ktorej banka sa zaviazala úver poskytnúť.

Ako vyplýva z čl. II. bod 1 spôsob čerpania úveru, časť B predmetnej úverovej zmluvy, zmluvné strany v tejto zmluve dojednali, že úver sa bude čerpať postupne podľa dispozície organizácie.

Toto dojednanie je určité a zrozumiteľné, skutočnosti preto nezodpovedá záver súdu prvého stupňa o tom, že zmluva pre nedostatok takejto dohody je neplatná, a pre tento dôvod nie je opodstatnený ani nárok navrhovateľa zo zmluvného plnenia.

Keďže súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 3 O.s.p. zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie, v ktorom s poukazom na ust. § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne o trovách celého konania.

V ďalšom konaní súd prvého stupňa sa bude okrem iného zaoberať i poskytnutím úveru tak, ako tento bol dojednaný, ktorú skutočnosť odporca rozporuje a s ktorou námietkou sa súd prvého stupňa nezaoberal.

Pre Krajský súd v Žiline, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie, je právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa § 226 O.s.p. záväzný.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 14. februára 2008

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu